

# entrevista

Primavera a Girona. Temps plujós que no aconsegueix ennegrir les expectatives de la gernació que passeja vora l'Onyar. Molt a prop, a tocar la riba esquerra, hi ha La Planeta, una sala privada de teatre independent l'ànima de la qual és en Pere Puig i Tallada; un home d'idees clares i fer discret que sense soroll ni rebombori ha demostrat que les sales alternatives tenen vida més enllà de Barcelona.

# PERE PUIG

*«No m'interessa gens el teatre espectacle; reivindico el de primera fila, el que s'acosta a l'espectador»*

**NÚRIA SÀBAT** > TEXT

**GERARD BAGUÉ** > FOTOGRAFIA

**-Quin és el secret de La Planeta?**

-Cap, si no és el fet de treballar i tenir clar el que volíem. Ha estat i és un projecte al qual, tant la meva dona, l'Anna Carina Ribas, com jo, hem dedicat temps, il·lusió i moltes hores, sense rebre cap impuls econòmic ni treure'n cap compensació econòmica, perquè els primers 15 anys la feina era poder mantenir un tècnic. Amb el temps aprens a moure't i a trobar solucions i, és clar, a créixer, però tampoc massa, perquè no volem perdre l'esperit que ens identifica: lluitar des de la base, partint de les coses petites, per dignificar la professió.

**-Explica'ns una mica l'inici d'aquesta sala...**

-Fa uns 15 anys era una mena de garatge -de fet havia estat la seu de la SARFA- que tenia el grup Proscenium -dirigit pel meu sogre, Joan Ribas-, on assajaven ells i altres companyies. Nosaltres vam començar a fer-hi programacions monogràfiques algunes èpoques a l'any, com el festival de pallasos A Patcada; l'Estoc de Primavera, amb en Quim Masó i Bitò Produccions, una iniciativa que, de fet, va ser l'antecedent del Temporada Alta; les propostes de teatre independent... De mica en mica la sala es va anar arreglant amb la idea

que fos un espai polivalent seguint el model del Teatre Lliure -l'antic- amb la intenció de crear una altra relació amb el públic que no fos la convencional, més directa i propera.

**-Perquè aleshores, a Girona, l'activitat teatral es concentrava només al Teatre Municipal, no?**

-Bàsicament. I com que s'hi programaven obres més aviat comercials i de gran format, ens interessava poder acollir el que en quedava fora: el teatre independent, professional o *amateur* de qualitat i també el de formació que sortís d'El Galliner o de l'Aula de Teatre de la UdG.





## ***Jo provinc del teatre independent, d'aquell en què entre tots ho fèiem tot***

**-Actualment la filosofia és la mateixa o us heu creat nous objectius?**

-Ambdues coses, ja que si bé durant els primers vuit o nou anys vam anar consolidant La Planeta com a plataforma del teatre gironí, aviat vam voler desenvolupar un projecte artístic que ens permetés ser, a més d'una sala d'exhibició, un centre de creació i de producció. Per això ens vam haver de constituir en empresa, i amb aquesta intenció fa sis anys va néixer Mithistòrima Produccions.

**-Això suposa la «professionalització»?**

En certa manera sí, perquè abans -quan encara ens aixoplugava l'Associació Proscenium- ja havíem produït espectacles, però més aviat *amateurs*. Actualment en produïm de professionals, tant d'infantils -un cada dos anys- com per a adults -dos per temporada-, i sempre amb la idea totalment desacomplexada d'aconseguir el mateix nivell de qualitat que els millors espectacles de Barcelona, per superar d'una vegada aquest complex històric que ha tingut sempre Girona i que ha fet que, per bons que fossin, la majoria de projectes que hi han nascut també hi hagin mort perquè no han pogut sortir de Girona. Poder fer gires és imprescindible per a la pervivència de qualsevol espectacle.

**-Doncs, en aquest sentit, les expectatives semblen molt bones perquè, de moment, tots els muntatges de La Planeta han anat a Barcelona i més o menys han fet gires per Catalunya. Què ho ha afavorit?**

-Ens ha ajudat el fet de pertànyer a la COSACA (Coordinadora de Sales Alternatives de Catalunya), que ens permet fer gires per les de Barcelona que en són membres -el Teatre Ponent de Granollers, la Sala Aurora d'Igualada i la Sala Trono de Tarragona- i a la Red de Salas Alternativas Estatal, que cada any organitza un Circuito gràcies al qual diferents sales de tot Espanya podem estar més o menys connectades i fer gires per mostrar què fem unes i al-

### **«¿Algo que declarar?»**

A mitja conversa li sona el mòbil. No sento el que li diuen però sí les seves respostes, alguna puntualització i unes breus exclamacions que demostren, sense escarafalls, sorpresa i incredulitat. En acabar m'ho explica. Resulta que la darrera producció infantil de La Planeta (*No ploris, Ximplet!*) ha d'anar -a hores d'ara ja deu haver tornat- de gira a Andorra i que abans s'ha de fer i presentar l'inventari de tot el material que cal portar-hi per muntar l'espectacle -suposo que per evitar el tràfic de vestuari i decorats, que van molt buscats-, però si això es pot mig entendre, el que a hores d'ara esdevé incompreensible és que la declaració s'hagi de fer en castellà! Es veu que la Guàrdia Civil, que n'és el destinatari, no parla ni entén el català. El més trist és que qui els ho ha comunicat hagi estat el mateix Govern andorrà. En Ximplet potser no ha de plorar; els catalans, ja no ho tinc tan clar.

tres. Però queda molt per fer; per això aquest any hem continuat obrint camí amb la creació d'un circuit vinculat a la Mostra de Teatre del Raval, en què ens hem ajuntat sis sales de fora de Barcelona -nosaltres, la sala Aurora, el teatre de Ponent, el Bravium de Reus, l'Estruch de Sabadell i la sala Trono- per «circular» les tres obres guanyadores en aquests sis espais, a part de fer temporada al Teatre del Raval. I també hem aconseguit posar-nos d'acord les quatre sales de la COSACA que no som de Barcelona, però amb la idea que s'hi vagin incorporant més espais, perquè s'hi exhibeixin durant tres o quatre dies les diferents produccions de cadascuna.

**-I això ens porta al tema de les subvencions. Com està el panorama?**

-Quan va pujar el Tripartit hi va haver una reestructuració i a les sales alternatives ens van posar dins de l'ICIC. Això vol dir que, d'una banda, administrativament és més complicat: més burocràcia, passar auditories i, de l'altra, que a l'hora de repartir els diners, tots som dins el mateix sac, sense tenir en compte les particularitats de cadascú. He de dir que en l'últim acord hem aconseguit millores substancials, però tot i així, les que no som de la capital continuem estant molt maltractades. Si a tot això hi afegeixes les dificultats econòmiques que ens suposa fer gires i anar a Barcelona et vénen ganes de plegar perquè és literalment ruïnós.

Actualment tenim convenis amb la Diputació, amb l'ICIC i amb l'Ajuntament, que és la subvenció que tenim de fa més anys. Alguns muntatges han rebut ajuts de la Difusió Cultural, però tot plegat és insuficient.

**-Però, a la capital, s'hi ha d'anar...**

-Ara mateix, per poder anar de gira i tenir una mica de ressò mediàtic no hi ha cap més remei que anar a Barcelona, perquè aquí, si no és pel Temporada Alta i segons per a quina estrena, no vénen ni periodistes ni crítics. Ja no parlem de responsables institucionals. Per tant, has de desplaçar-te tu, però això suposa una quantitat enorme de despeses, perquè a les sales de Barcelona sempre hi has d'anar a tant per cent de taquillaatge. Ara, amb aquest últim conveni amb l'ICIC hem aconseguit que, com a mínim, ens paguin la publicitat, però la resta (sous d'actors, tècnics, etc.) surt de la teva butxaca. Això vol dir que si abans hi perdies de 8.000 a 10.000 euros, ara «només» n'hi perds 4.000 o 5.000!

**-Això explicaria que, des del punt de vista econòmic, La Planeta es mogui per uns altres paràmetres?**

-Nosaltres sempre hem tingut molt clar que qui vingui a actuar a La Planeta no hi pot perdre calés. Per tant, no paguem caixet perquè no podem, però sempre cobrim els mínims i, al marge dels be-



*Per poder fer gires i tenir ressò mediàtic,  
no hi ha cap més remei que anar a Barcelona*



nefícis de taquilla, sempre els donem de 900 a 1.000 euros per a les despeses que puguin tenir. Creiem que és un sistema que permet fer gires amb un mínim de garanties i de dignitat. Per això, jo sempre dic que estaria bé que en comptes d'una, a Catalunya, hi pogués haver deu o quinze Planetes, perquè això permetria que les companyies poguessin explotar els seus muntatges, anant de gira per totes aquestes sales durant deu o quinze caps de setmana amb un mínim garantit. No pot ser que preparis -i produeixis- un espectacle durant un mes o dos i que després només el puguis tenir a l'escenari un parell de dies perquè a Girona o allà on sigui no hi ha més públic.

En canvi, si ho pots lligar actuant uns dies a Barcelona fent temporada i un parell de mesos en diferents sales alternatives de tot Catalunya que et programin dos o tres dies, et permet fer un contracte als actors de quatre mesos, per exemple. I això té sentit per a ells i per a tu. Si no, què passa? Doncs que quan tens els actors no tens circuit i quan tens circuit no tens actors, perquè mentrestant s'han buscat una altra cosa.

**-Potser perquè es tracta d'un tipus de muntatges que fora d'aquest circuit ho tenen molt difícil? Hi hauria, per exemple, programadors municipals que s'hi arriscarien?**

-Hi ha de tot, però en general, no. Tot i que també depèn molt del tipus de muntatge. *Lúcid* o *Vides privades*, per exemple, tenen bona gira, però convindria que al marge dels teatres municipals, per comarques i distribuïdes estratègicament, també hi hagués sales que poguessin acollir les nostres propostes.

**-Vols dir programades des d'uns criteris més culturals que no estrictament comercials?**

-Vull dir circuits que també s'arrisquesin a fer pujar a l'escenari els treballs dels actors i directors novells o les obres de Carles Mallol, Jordi Casanovas, Marta Buchaca... joves autors catalans que poguessin fer residències en algun centre i estrenar les seves obres perquè, per



>> *La Planeta: Situada al cor de Girona, amb capacitat per a uns 160 espectadors –segons la representació, ja que la disposició de l'espai escènic i del públic es poden modificar–, la sala fundada per Joan Ribas ha esdevingut una referència del teatre independent i de petit format. Dirigida per Pere Puig i Anna Carina Ribas, La Planeta és membre fundadora de la Coordinadora de Sales Alternatives de Catalunya i està integrada dins el Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris de Salt-Girona.*

molts premis que els donin, si no poden materialitzar-les no podran demostrar si realment valen o no.

**–El premi Quim Masó segueix aquesta voluntat?**

–Sí. Es tracta d'un premi de projecció teatral, no de textos –perquè aquests solen acabar en un calaix–, al qual nosaltres aportem el 50% i qui es presenta ha de buscar l'altra part del finançament, de manera que l'estrena està gairebé garantida.

**–Sense excepcions?**

–L'any passat en va ser una, ja que l'obra premiada finalment no es va poder estrenar i això ha fet que en aquesta convocatòria hàgim pogut donar dos premis: un projecte d'en Joan Casas i un altre d'en Carles Fernández.

**–Em costaria creure que no estàs implicat en cap altra iniciativa que busqui posar-hi remei...**

–Des de La Planeta ho estem intentant, però no és gens fàcil. La idea és que hi hagués no només una base d'actors gironins –que més o menys ja tenim– a la qual se n'incorporarien d'altres, sinó també d'autors i directors. De moment hem col·laborat en una nova experiència que vol ser biennal amb la Casa de Cultura –el DAC– gràcies a la qual vam poder encarregar dues produccions a dos autors gironins –en Carles Mallol i en Pere Solés– que s'han estrenat a La Planeta, i publicar els textos en un volum d'*En Cartell*. Un altre pas important ha estat la creació de la Plataforma de Dramaturgs Gironins, que es presentarà oficialment al setembre en unes jornades organitzades a La Planeta. Tenim previstos un parell de projectes que encara no es poden explicar

**–I entre tants projectes i tanta activitat, queda lloc per al Pere autor, traductor, adaptador i director?**

–Tinc un avantatge, i és que jo provinc del teatre independent, però d'aquell que entre tots ho fèiem tot, que vol dir buscar el text, traduir-lo, muntar-lo, interpretar-lo i carregar la furgoneta. A mi, el teatre m'interessa des de tots els punts de vista.

**–Sense cap preferència en especial?**

–A veure, escriure m'agrada i, d'una manera o altra, ho he fet sempre –a la premsa, fent poesia, que no he publicat, i sóc autor d'algunes de les obres infantils que >>



# Rere el teló



>> *A l'esquerra, Bondat, de Michael Redhill, dirigida per Pere Puig. D'esquerra a dreta, Meritxell Yanes, Berta Giraut, Cristina Cervià, Òscar Muñoz, Pep Cortès i David Planas. A dalt, Vides privades, en una producció de La Planeta que ha dirigit el gironí Jordi Prat i Coll.*

**H**o nega rotundament, però, si hagués seguit la tradició, potser a hores d'ara en comptes de dirigir un teatre dirigiria un equip de futbol, perquè en Pere (Veinat de Salt, 1959) ve d'una nissaga de futbolistes coneguda amb el sobrenom d'*els Curta* –com es coneixia la casa familiar de Contestins, cap a Sant Martí de Llémena. El seu pare havia jugat amb el Girona, el seu oncle amb el Barça –just abans de l'època d'en Kubala–, i ell ho va fer amb els juvenils fins que va veure clar que a la branca esportiva de la família hi hauria una baixa. Suposo que, aleshores, l'afició pel teatre ja començava a estirar amb força

**–Molta gent de teatre va començar fent Pastorets; tu també et vas posar la samarreta d'en Lluquet?**

–Ui no! Jo, de Pastorets, com aquell qui diu, ni vistos ni fets fins que no vaig conèixer la meva dona, l'Anna Carina, tot i que ara ja fa vint anys que col·laboro amb els Pastorets de Girona. No, en el meu cas, jo ho relacionaria amb el mateix fet de jugar. Al costat de casa hi havia un jardí on, de ben petits, jugàvem a fer teatre i de tant en tant muntàvem unes obretes per al públic, fent pagar entrada i tot.

**Endevina el que estic a punt de dir i, rient, afegeix:**

–Només és perquè vegis que el tema de l'espai i de l'organització sempre han estat molt importants per a mi.

**–I del teatre a l'aire lliure a l'escenari de la Salle, no?**

–Sí, la primària la vaig fer a la Salle de Salt i el batxillerat a Girona. Allà vam tenir alguns professors de literatura que unes hores a la setmana ens alliberaven de les seves classes perquè poguéssim preparar les obres, que jo escrivia i dirigia, i ens hi vam engrescar tant que al final vam muntar un *Jesucrist Superstar* –en *playback*, perquè cantar ja era excessiu– que es va veure al Municipal i va fer algun bolo i tot! Després, al COU, vaig conèixer en Martí Coll i em vaig enrolar a les files de l'Inteatre durant uns sis o set anys que van ser d'autèntic aprenentatge teatral. Vam fer moltes coses i molt interessants, però en anar a Barcelona

a estudiar filologia me'n vaig desvincular una mica, tot i que, per amistat, als estius encara hi col·laborava participant en les campanyes a l'aire lliure, com la d'Empúries.

**–Llavors ja havies entrat a l'Institut del Teatre?**

–A l'Institut m'hi vaig apuntar per fer direcció poc abans d'acabar la carrera, quan vaig saber cap on volia tirar. El problema és que llavors aquesta especialitat no existia com a tal i l'ensenyament era molt acadèmic i gens interdisciplinari. Nosaltres érem els parents pobres, ens tenien reclosos en una aula de dalt de tot i de tant en tant apareixia un professor. La cosa era tan precària que l'any següent vam decidir sabotejar la lliçó inaugural del curs que es feia al Saló dels Miralls del Liceu i ens hi vam presentar tots disfressats de monges i carregats de globus que anàvem petant cada vegada que l'orador obria la boca. Al cap d'uns anys de la nostra reivindicació es va crear oficialment l'especialitat de direcció escènica i dramaturgia.

**–I després, a buscar-se la vida. Quines opcions hi havia a la dècada dels 80 per a un graduat novell?**

–En aquells moments, deixant de banda la via comercial, que en un principi descartàvem obertament, només hi havia dues possibilitats: entrar a la companyia d'en Flotats, al Poliorama, o a la del Teatre Lliure, i totes dues eren prou difícils. D'altra banda, el 85 es va celebrar el Congrés Mundial del Teatre i tot seguit es va obrir el Mercat de les Flors, i això va representar la possibilitat de conèixer el teatre europeu d'avantguarda, figures com Peter Brook, Pina Bausch, Kantor, Jean Vilar... i, de retruc, descobrir el Festival d'Avinyó. Eren moments d'efervescència i fora de Barcelona també hi havia hagut iniciatives com la de la Gàbia de Vic, el TEI de Sant Marçal, El Talleret de Salt... que ens atreïen molt més. Teníem ganes de fer coses i se'n va ocórrer presentar una proposta per crear una sala alternativa que portés el nom de Samuel Beckett, un autor aleshores aquí encara desconegut i que trobàvem molt interessant. No cal dir que ningú no ens va fer ni cas...



>> M. Àngels Buisac, Romina Yanes i Jordi Subirà són els protagonistes de *No ploris, ximplet!*, el tercer espectacle de la companyia estable de teatre infantil de La Planeta. A la dreta, Oriol Guinart i David Planas en una escena de *Lúcid*, obra de Rafael Spregelburd.



**-Ni que, curiosament, anys més tard, quan Sanchis Sinistera va tornar a Barcelona, s'hi obrís la Sala Beckett... Total, que agafes els patracols i t'instal·les un altre cop a Girona.**

-La veritat és que veia més clar fer alguna cosa aquí que no quedar-me a la capital. També hi ajudaven les noves perspectives de crear un Centre Dramàtic gironí -impulsat per en Saqués i encarregat a en Pep Cruz i en Martirià Coll- seguint el model descentralitzat francès. Però, políticament, el projecte no va quallar i tot va quedar en res. Mentrestant anava fent cosetes, classes de teatre... però com que d'això no en podia viure, quan el *Diari de Girona* va obrir una nova secció d'Especials en català hi vaig començar a escriure. Al cap d'un any i mig vaig entrar a *El Punt*, fent sobretot crítica teatral, i a *Presència*, al capdavant de la secció de llibres, i vaig compaginar durant deu anys la feina com a periodista amb la del teatre, fins que va arribar un moment en què tot no podia ser i vaig demanar una excedència al diari.

**-Això vol dir que ara pots fer realment el que vols i t'interessa?**

-Això vol dir dedicar a La Planeta el que calgui i més, però també centrar-me en la creació, dirigir, escriure, llegir o anar al cinema... M'he sentit bé fent tot el que he fet fins ara, i de tot n'he après alguna cosa. De la poesia m'atrau el fet que et permet jugar amb els mots i d'investigar sobre tu mateix a través seu; de la traducció, que t'obliga a acostar-te al pensament i a l'estil dels altres per reescriure'ls i, en certa manera, fer-te'ls teus... El periodisme m'ha obligat a observar, conèixer i «treballar» un material essencial per al teatre com és l'ésser humà. Per això m'agraden els autors amb capacitat d'observar i analitzar l'ànima, d'entrar en la ment de les persones i transmetre els seus sentiments, emocions i contradiccions: Txèkhov, Dostoievski, Joyce -*Els dublinesos*, per exemple, la trobo una obra literàriament i cinematogràfica genial-, però també autors com Pinter, que és precisament en els silencis quan ho diuen tot; les pel·lícules que tracten la quotidianitat i, sobretot, la poesia. Però arriba un moment, com ara, que penses que potser has deixat massa de banda el teu vessant creatiu i que ja és hora de llançar-se a la piscina.

**-I per què ara?**

-D'una banda perquè la història de La Planeta ja està arrencada i de l'altra perquè crec que abans de qualsevol procés de creació en cal un altre d'aprenentatge i un cert grau d'experiència, un bagatge sense el qual -si no ets un geni- és molt difícil ser capaç de rendibilitzar la teva creativitat.

**-I com és o hauria de ser el teatre, per a tu?**

-Voldria que el teatre fos com una mena de capseta màgica que permetés a l'espectador formar part de la representació, no físicament sinó emocionalment. No crec que avui dia el teatre hagi de formar o educar el públic -almenys el nostre-, sinó plantejar temes que l'ajudin a reflexionar sobre el moment que es viu -i que ara veig una mica dur, en tant que la gent sembla una mica aïllada i mentalment esbravada-, que mostri un compromís cívic i estètic, una proposta pensada per a gent intel·ligent amb la qual, pel sol fet de venir a veure't, se suposa que ja comparteixes una sèrie d'inquietuds. No m'interessa gens el teatre espectacle, jo reivindico el de primera fila, el que s'acosta a la poesia i a l'espectador: el teatre de la paraula. Que això tampoc no vol dir que hagi d'ignorar les altres arts, perquè, de fet, el teatre és l'art que integra totes les disciplines. Socialment, hauria de ser una eina humanista, de reflexió i connexió amb la realitat i, des del punt de vista polític, és imprescindible que conservi la seva independència.

**-És possible un teatre desvinculat de la política?**

-Ho hauria de ser si la política esdevé un mitjà per difondre dogmes i imposar criteris en comptes de ser una eina cívica per millorar la societat. Però no caldria si hi hagués polítiques que, sense cap interès de partit, fossin capaces de fomentar l'art, la cultura i el teatre en benefici de la salut mental dels ciutadans, en tant que el teatre, per la seva condició d'experiència emotiva o intel·lectual compartida, també té un matís terapèutic prou important, sobretot ara que tothom sembla estar més reclòs i aïllat...

<< hem estrenat-; també he fet adaptacions i traduccions –*Lúcid, En Pere i el capità*–, però vocacionalment, m'atrau molt la direcció i de fet és l'especialitat que vaig fer a l'Institut del Teatre.

He dirigit diferents coses, tot i que la primera cent per cent professional seria *Bondat*, que després d'estrenar-se aquí va fer temporada a la Biblioteca de Catalunya. En tinc una altra en perspectiva, però abans hem d'estrenar un muntatge d'en Xicu Masó –amb qui encara no havíem treballat– sobre textos de Harold Pinter.

**–No hi ha dubte que, teatralment, els darrers anys Girona ha fet un tomb considerable. Quins factors creus que ho han fet possible?**

–En primer lloc la creació del Sistema Metropolità de Teatres i Auditoris, que es remunta al pacte que, inicialment, vam signar amb l'Ajuntament –l'any 97– i tot seguit amb el Teatre de Salt i l'Auditori del Centre Cultural La Mercè –el 98– per coordinar i programar conjuntament i facilitar la infor-

mació i la venda d'entrades. Aquesta iniciativa va permetre posar d'acord un teatre municipal amb gestió municipal, un altre també municipal però amb gestió privada de Bitò Produccions i una sala privada amb subvenció. I després, és clar, la consolidació del Temporada Alta.

**–Un acord d'aquest tipus i que encara sigui vigent no és un fet gaire habitual.**

–Doncs aquí funciona. Potser perquè vam veure que tots teníem un format diferent i que ens podíem complementar cobrint cadascú un espai determinat. A més, aquesta col·laboració també ens ha servit per augmentar les prestacions individuals i fer una millor difusió i planificació de l'oferta cultural. Que la cosa rutllà ho demostra que també s'hi incorporés l'Auditori i que, si tot va bé, a la tardor ho faci La Mirona.

**–I què caldria millorar?**

–Jo diria que, ara mateix, i no només a Girona, el problema principal és la manca d'espais d'assaig per a les com-

panyies, llocs amb les infraestructures suficients per poder assajar en condicions, espais de creació, petites factories i llocs on fer residències. També és veritat que darrerament s'han adequat o s'estan arreglant nous teatres de la vora –Celrà, Bescanó, Sant Gregori, Sant Narcís –, per tant espero que els ajuntaments siguin sensibles a aquest tema.

**–L'oferta gironina és suficient per poder estar teatralment al dia?**

–Estic convençut que entre tots cobrim perfectament els tres formats i que això permet fer-se una idea força clara del panorama teatral actual. Queden les grans produccions, sobretot del TNC, que no fan gires i que, per tant, aquí no es poden veure, però en general penso que s'ofereix una panoràmica molt àmplia que permet estar teatralment al dia. I encara més; crec que, a part de Barcelona, Girona és la ciutat catalana on es fan i es poden veure més coses.

**Núria Sàbat**  
és crítica teatral.



## *L'experiència emotiva o intel·lectual compartida del teatre té un matís terapèutic important*

